



LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

**Į S A K Y M A S
DĖL LIETUVOS MEDICINOS NORMOS MN 162:2018
„MEDICINOS PSICHOLOGAS“ PATVIRTINIMO**

2018 m. gegužės 30 d. Nr. V-627
Vilnius

Siekdamas nustatyti medicinos psichologo teises, pareigas bei profesinės kompetencijos reikalavimus:

1. T v i r t i n u Lietuvos medicinos normą MN 162:2018 „Medicinos psichologas“ (pridedama).
2. P a v e d u įsakymo vykdymą kontroliuoti viceministrui pagal veiklos sritį.

Sveikatos apsaugos ministras

Aurelijus Veryga

**LIETUVOS MEDICINOS NORMA MN 162:2018
MEDICINOS PSICHOLOGAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Lietuvos medicinos norma MN 162:2018 „Medicinos psichologas“ (toliau – Lietuvos medicinos norma) nustato medicinos psichologo teises, pareigas ir kompetenciją.

2. Ši Lietuvos medicinos norma privaloma visiems medicinos psichologams, dirbantiems Lietuvos Respublikoje, jų darbdaviams, taip pat institucijoms, rengiančioms šiuos specialistus, tobulinančioms jų kvalifikaciją bei kontroliuojančioms jų veiklą.

3. Šioje Lietuvos medicinos normoje vartojamos sąvokos ir jų apibrėžtys:

3.1. **Medicinos psichologas** – sveikatos sistemoje dirbantis specialistas, įgijęs medicinos psichologo profesinę kvalifikaciją.

3.2. **Medicinos psichologija** – klinikinės ir sveikatos psichologijos mokslų praktika gydyti ligas ir sutrikimus, vykdyti jų prevenciją ir stiprinti sveikatą, remiantis sistetine biologinių, psichologinių ir socialinių veiksnių sąveika.

3.3. **Medicinos psichologo praktika** – medicinos psichologo pagal įgytą profesinę kvalifikaciją ir Lietuvos medicinos normos nustatytą kompetenciją atliekama asmens sveikatos priežiūra, apimanti psichologinį įvertinimą, psichologines intervencijas ligoms ir sutrikimams gydyti, psichologinėms problemoms spręsti ir psichosocialiniam funkcionavimui gerinti, ligų ir sutrikimų prevenciją ir sveikatos stiprinimą, remiantis sistetine biologinių, psichologinių ir socialinių veiksnių sąveika.

3.4. **Psichologinė intervencija** – gydymo metu medicinos psichologo teikiamos individualios ar grupinės psichologinės konsultacijos, taikomos psichologinio poveikio priemonės ir psichoterapijos technikos ligoms ir sutrikimams gydyti, psichologinėms problemoms spręsti ir psichosocialiniam funkcionavimui gerinti.

3.5. **Psichologinio poveikio priemonė** – psichologinis būdas paveikti paciento motyvaciją, nuostatas, poreikius, elgesį ar emocinę savijautą, siekiant paciento sveikatos ir gerovės.

3.6. **Psichologinis įvertinimas** – vadovaujantis įvairių šaltinių ir įvairiais psichologinio įvertinimo metodais gauta informacija, atliekamas paciento psichologinio funkcionavimo ypatumų (asmenybės, emocinių, kognityvinių ir elgesio), psichologinių sunkumų ir galių, psichikos sutrikimų simptomų ir požymių, sveikatos būklę veikiančių veiksnių nustatymas ir psichologinės išvados su rekomendacijomis, kaip spręsti paciento psichologines problemas arba gydyti psichikos sutrikimus, pateikimas.

3.7. **Psichologinis konsultavimas** – tikslingas psichologijos mokslu grįstas pokalbis tarp medicinos psichologo ir paciento, siekiant padėti pacientui spręsti psichologinius sunkumus.

3.8. **Psichologo profesinė etika** – Lietuvos psichologų profesinės etikos kodekse nurodytos vertybės ir etikos principai, kuriais psichologas privalo remtis profesinėje veikloje.

3.9. **Psichoterapinė technika** – trumpalaikio specializuoto psichologinio poveikio būdas, naudojamas atliekant psichologinę-psichoterapinę intervenciją. Psichoterapinę techniką taiko medicinos psichologas, psichoterapinės technikos temas studijavęs universitetinėje programoje, arba baigęs psichoterapinės technikos mokymo kursus ir turintis jų baigimo pažymėjimą.

3.10. Kitos šioje Lietuvos medicinos normoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos yra apibrėžtos sveikatos priežiūros paslaugų teikimą reglamentuojančiuose teisės aktuose.

4. Medicinos psichologo profesinę kvalifikaciją įgijusiais laikomi asmenys:

4.1. baigę universitetinę psichologijos bakalauro studijų programą arba išlyginamąsias psichologijos studijas ir sveikatos psichologijos ar klinikinės psichologijos magistro studijų programą;

4.2. baigę vienpakopę penkerių metų universitetinę psichologijos studijų programą ir turintys medicinos psichologo spaudo numerį, suteiktą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. sausio 6 d. įsakymo Nr. V-1 „Dėl numerio sveikatos specialisto spaudui suteikimo ir panaikinimo taisyklių patvirtinimo“ nustatyta tvarka.

5. Užsienyje įgyta medicinos psichologo profesinė kvalifikacija pripažįstama Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo ir kitų profesinių kvalifikacijų pripažinimą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka.

6. Teisę verstis medicinos psichologo praktika turi asmuo Lietuvos medicinos normos nustatyta tvarka įgijęs medicinos psichologo profesinę kvalifikaciją ir turintis medicinos psichologo spaudo numerį.

7. Medicinos psichologas verčiasi medicinos psichologo praktika Lietuvos Respublikoje tik asmens sveikatos priežiūros įstaigoje, turinčioje galiojančią įstaigos asmens sveikatos priežiūros licenciją teikti asmens sveikatos priežiūros paslaugas, kurias kartu su kitais asmens sveikatos priežiūros specialistais teikia ir medicinos psichologas.

8. Medicinos psichologas dirba savarankiškai ir bendradarbiaudamas su sveikatos priežiūros specialistais.

9. Medicinos psichologas vadovaujasi Lietuvos Respublikos įstatymais, šia Lietuvos medicinos norma ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais medicinos psichologo veiklą, psichologo profesinę etiką, įstaigos, kurioje dirba, įstatais (nuostatais), vidaus tvarkos taisyklėmis ir savo pareigybės aprašymu.

II SKYRIUS TEISĖS

10. Medicinos psichologas turi teisę:

10.1. verstis medicinos psichologo praktika šios Lietuvos medicinos normos ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių sveikatos priežiūros paslaugų teikimą, nustatyta tvarka;

10.2. atsisakyti teikti psichologines paslaugas, jei tai prieštarauja psichologo profesinės etikos principams arba gali sukelti realų pavojų paciento ar psichologo gyvybei ir (ar) sveikatai, išskyrus atvejus, kai teikiama būtinoji medicinos pagalba;

10.3. savarankiškai pasirinkti darbo formą, metodus, instrumentus;

10.4. supervizuoti medicinos psichologo praktikos aspektus su labiau patyrusiais psichologais;

10.5. susipažinti su asmens sveikatos priežiūros įstaigoje esamais medicinos dokumentais apie pacientą tuo atveju, kai tai reikalinga asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimui;

10.6. teikti pasiūlymus asmens sveikatos priežiūros specialistų komandos nariams ir vadovybei dėl paslaugų pacientams ir medicinos psichologo darbo organizavimo;

10.7. gauti darbui būtiną informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų bei fizinių ir juridinių asmenų;

11. Medicinos psichologas turi ir kitų teisių, nustatytų Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių medicinos psichologo paslaugų teikimą.

III SKYRIUS PAREIGOS

12. Medicinos psichologas privalo:

12.1. pagal savo kompetenciją, nurodytą šioje Lietuvos medicinos normoje, ir asmens sveikatos priežiūros įstaigos, kurioje dirba, licenciją, atlikti psichologinį įvertinimą, taikyti psichologines intervencijas, o įtaręs psichikos ar kitą sveikatos sutrikimą, siųsti psichiatro ar vaikų ir paauglių psichiatro konsultacijos;

- 12.2. vykdyti ligų prevenciją ir stiprinti visuomenės sveikatą;
- 12.3. vykdyti švietėjišką veiklą pacientams ir bendruomenei medicinos psichologijos klausimais;
- 12.4. turėti spaudą, kurio numeris suteikiamas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. sausio 6 d. įsakymo Nr. V-1 „Dėl Numerio sveikatos specialisto spaudui suteikimo ir panaikinimo taisyklių patvirtinimo“ nustatyta tvarka;
- 12.5. pagal kompetenciją vykdyti privalomasias sveikatos programas;
- 12.6. laikytis psichologo profesinės etikos ir bioetikos principų, gerbti pacientų teises;
- 12.7. tobulinti profesinę kvalifikaciją ją reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka;
- 12.8. tvarkyti medicinos psichologo praktikos dokumentus medicinos psichologo praktikos dokumentų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka;
- 12.9. paaiškinti medicinos psichologo praktikos aplinkybes Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, teisėsaugos institucijų ir kitų kontroliuojančių institucijų prašymu;
- 12.10. taikyti tik psichologijos mokslo ir praktikos įrodymais pagrįstus, saugius tyrimo, gydymo ir prevencijos metodus, išskyrus teisės aktuose nustatytas išimtis;
- 12.11. teikti pirmąją medicinos pagalbą jos teikimą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka;
- 12.12. atlikti kitas Lietuvos Respublikos teisės aktais, reglamentuojančiais asmens sveikatos priežiūros specialisto praktiką, nustatytas pareigas.

IV SKYRIUS KOMPETENCIJA

- 13. Medicinos psichologo profesinę kompetenciją sudaro žinios, gebėjimai ir įgūdžiai, kuriuos jis įgyja baigęs medicinos psichologo profesinę kvalifikaciją suteikiančias studijas bei nuolat tobulindamas įgytą profesinę kvalifikaciją, atsižvelgdamas į nuolatinę psichologijos mokslo, technikos ir praktikos pažangą.
- 14. Medicinos psichologas turi žinoti medicinos statistikos, sveikatos draudimo ir sveikatos teisės pagrindus, dokumentų rengimo, tvarkymo ir apskaitos pagrindus.
- 15. Medicinos psichologas turi mokėti naudotis informacinėmis ir ryšio technologijomis.
- 16. Medicinos psichologas turi išmanyti:
 - 16.1. mokslo įrodymais grįstos psichologijos praktikos principus, metodinių rekomendacijų ir gairių taikymą praktikoje;
 - 16.2. teorinį medicinos psichologo profesinės veiklos pagrindimą:
 - 16.2.1. asmenybės, psichologinės raidos ir psichopatologijos teorines paradigmas;
 - 16.2.2. psichikos ir elgesio sutrikimus ir jų teorines paradigmas;
 - 16.2.3. neuropsichologinius psichikos veiklos ir sutrikimų ypatumus;
 - 16.2.4. bendravimo, tarpasmeninių santykių, psichosocialinės adaptacijos ypatumus;
 - 16.2.5. sveikatos priežiūros įstaigos personalo ir paciento bendravimo ypatumus;
 - 16.2.6. psichologinio įvertinimo principus bei metodus ir jų taikymą;
 - 16.2.7. psichoterapijos paradigmas, technikas ir psichologinio poveikio priemones bei jų taikymą gydant psichikos ir somatinius sutrikimus, konsultuojant pacientus, vykdant prevenciją ir reabilitaciją;
 - 16.2.8. psichologinius sveikatos ir ligų ypatumus, sveikatos stiprinimo ir ligų prevencijos principus;
 - 16.2.9. psichologinių krizių ir traumų psichologijos, suicidologijos principus.
- 17. Medicinos psichologas turi gebėti:
 - 17.1. bendrauti su įvairaus amžiaus pacientais ir jų artimaisiais;
 - 17.2. organizuoti ir planuoti savo veiklą, veikti savarankiškai, bendrauti ir dirbti komandoje, spręsti problemas ir priimti sprendimus pagal savo kompetenciją;

- 17.3. nustatyti psichologinės intervencijos poreikį;
 - 17.4. atlikti psichologinį įvertinimą;
 - 17.5. atpažinti psichikos ir elgesio sutrikimus;
 - 17.6. atpažinti paciento savižudišką elgesį, įvertinti savižudybės riziką ir suteikti reikiamą pagalbą;
 - 17.7. pasirinkti ir taikyti pacientams, turintiems įvairių psichikos ir elgesio sutrikimų, negalią, priklausantiems skirtingoms sociokultūrinėms grupėms, ir (ar) jų artimiesiems tinkamas psichologines intervencijas: individualias ir grupines psichologines konsultacijas, psichologinio poveikio priemones ir psichoterapijos technikas;
 - 17.8. įvertinti psichologinių intervencijų veiksmingumą;
 - 17.9. mokyti pacientus atpažinti ligos paūmėjimą, valdyti ligą, motyvuoti tinkamai vartoti vaistus, laikytis gydymo rekomendacijų ir stiprinti sveikatą;
 - 17.10. savarankiškai ir kartu su kitais sveikatos priežiūros specialistais rengti ir taikyti sveikatos stiprinimo priemones asmeniui, grupei ar bendruomenei;
 - 17.11. savarankiškai ir kartu su kitais sveikatos priežiūros specialistais rengti ir taikyti ligų bei psichologinių problemų prevencijos priemones asmeniui, grupei ar bendruomenei;
 - 17.12. spręsti profesinės veiklos etines dilemas.
-